

METSÄT JA METSÄTALOUS SUOMESSA

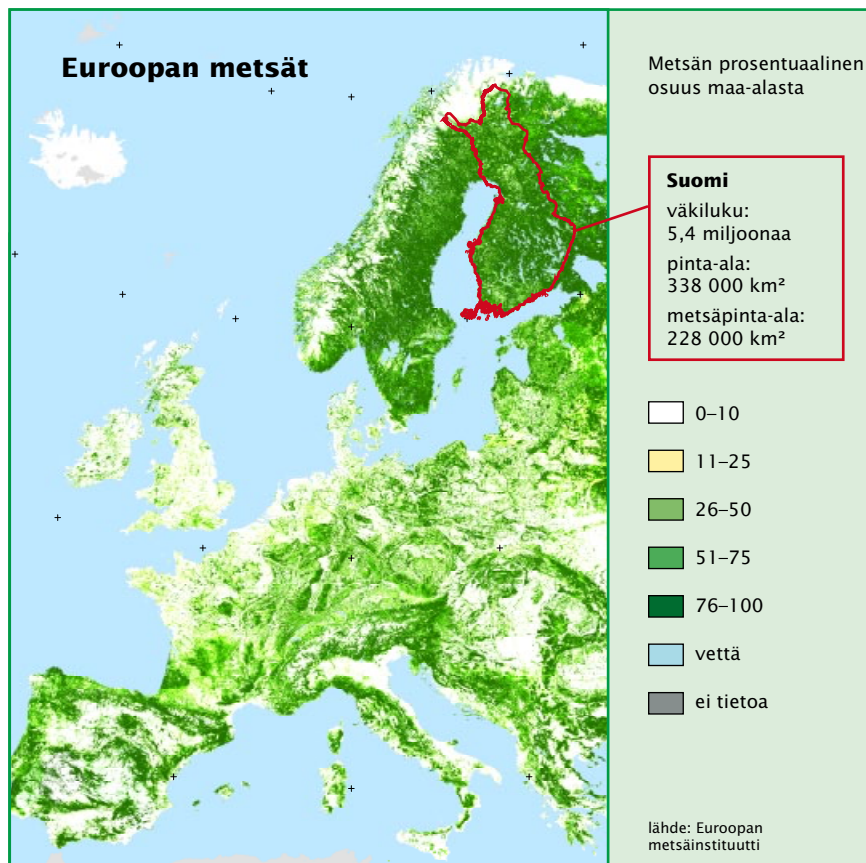
Maa- ja metsätalousministeriö

METSÄT OVAT HYVINVOINNIN LÄHDE

Suomi kuuluu maailman metsäisimpiin maihin. Metsät peittävät kolme neljäsosaa Suomen maapinta-alasta. Jokaista asukasta kohden metsämaata kertyy neljä hehtaaria. Euroopan valtioista Suomi on selvästi metsäisin.

Merkittävä osa Suomea ulottuu napapiirin pohjoispuolelle. Golf-virran ansiosta metsiä kasvaa kuitenkin lähes maamme pohjoisimpia osia myöten. Ilmasto ja moreenipohjainen maaperä luovat karut olosuhteet kasvistolle. Kaikkiaan maassamme kasvaa kolmisenkymmentä puulajia, joista yleisimmät ovat mänty, kuusi ja koivu. Havupuiden osuus puustosta on 80 prosenttia.

Metsät ovat Suomen tärkein uusiutuva luonnonvara. Luonnonvararesurssien kysynnän kasvaessa tulevaisuudessa puu on yksi Suomen kansallisista vahvuuksista. Metsät tarjoavat monia mahdollisuuksia puuperäisten tuotteiden, energian, virkistys- ja hyvinvoinnin lähteenä. Metsien merkitys on myös suuri ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa.

Suomen metsien osuus maailman metsistä on 0,5 %. Suomen osuus maailman paperin ja kartongin viennistä on 9 %, sahatavaran viennistä 6 % sekä sellun viennistä 3 %. Metsäsektori ja siihen liittyvät alat ovat merkittäviä työllistäjiä. Sektorin osuus bruttokansantuotteesta on neljä prosenttia. Metsäteollisuuden osuus maan kokonaisviennistä on noin viidennes. Kilpailukykyisellä metsätaloudella Suomi luo taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä.

Metsät peittävät kaksi kolmasosaa Suomen koko pinta-alasta.

METSISSÄ VIRKISTYTÄÄN

Noin joka seitsemäs suomalainen omistaa metsää. Yksityiset henkilöt ja perheet omistavat metsämaasta noin 60 prosenttia. Käytännössä jokaisella suomalaisella maatilalla on metsää. Yksityiset metsätilat ovat myös verrattain pieniä, keskimääräinen metsätilan koko on 30 hehtaaria.

Työn ja toimeentulon lisäksi metsät tarjoavat omistajilleen myös luontoelämyksiä ja virkistystä.

Metsät ovat suomalaisille tärkeä rentoutumis- ja virkistäytymispaikka. Arvioiden mukaan noin kolme viidestä suomalaisesta poimii marjoja, kaksi viidestä siemiä sekä melkein joka viides yrtejä ja erilaisia kukkia. Väestön kaupungistuminen, tulotason nousu ja vapaaajan lisääntyminen ovat johtaneet metsien virkistyspalveluiden kysynnän kasvuun. Metsät ovat suomalaisille osa kansallista identiteettiä ja inspiraation lähde niin kuvataiteessa, kirjallisuudessa kuin arkkitehtuurissakin.

Suomalaisen yhteiskunnan rakennemuutokset heijastuvat myös metsäsektoriin. Kaupungistumisen myötä metsäomistajat asuvat yhä useammin muualla kuin maaseudulla. Omistajapohja on myös muuttunut, sillä eläkeläisten ja naisten ja osuus metsäomistajista on kasvanut merkittävästi viime vuosikymmeninä.

HYVÄLLÄ METSÄNHOIDOLLA PUUVARAT LISÄÄNTYVÄT

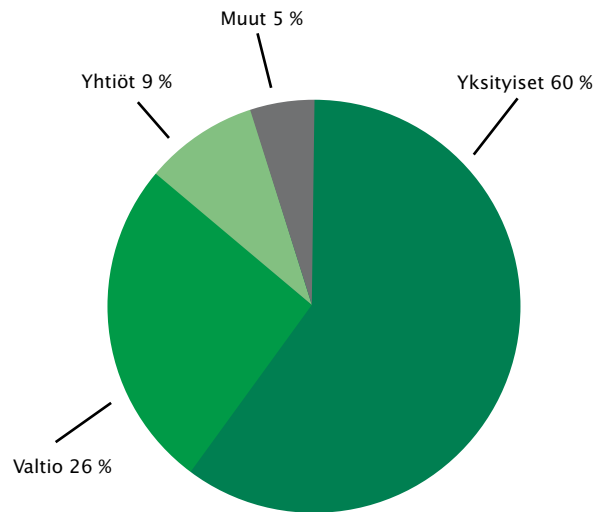
Valtakunnan metsien inventoinnit antavat tarkan kuvan metsien kehityksestä viimeisten 90 vuoden ajalta. Suomen metsät kasvavat nykyään vuosittain 100 miljoonaa kuutiometriä. Vuosittainen hakkuukertymä on ollut keskimäärin 55 miljoonaa kuutiometriä, josta teollisuuden markkinahakkuiden osuus on noin 90 %. Hakkuutähteenä ja luonnonpoistumana metsistä on poistunut keskimäärin 10 miljoonaa kuutiometriä puuta vuosittain.

Metsillä on huomattava merkitys hiilensidonnassa. Suomen metsien kyky sitoa hiiltä on lähes kaksinkertainen vajaan 20 vuoden aikana. Vuonna 2008 Suomen metsien nettohielu vastasi 42 miljoonaa hiilidioksiditonnia.

Uuden ilmastopolitiikan myötä energian tuotannossa pyritään hyödyntämään enemmän uusiutuvia energianlähteitä, kuten puuta, vettä ja tuulta. Sellunkeitossa syntyvät jäteliemet ja sahoilla syntyvä puru ja kuori ovat tärkeitä energianlähteitä. Puuperäistä energiaa saadaan myös hakkuutähteistä ja harvennuspuusta. Tavoitteena on, että vuonna 2020 puuperäisen energian osuus on 30 % Suomen energiantuotannosta.

Hyvällä metsänhoidolla turvataan metsien monipuolinen käyttö eri tarkoituksiin. Metsien hoitoon ja perusparannukseen sijoitetaan vuosittain noin 247 miljoonaa euroa, josta metsäomistajat itse rahoittavat noin kolme

Metsämaan omistus Suomessa (%)

Suomessa yksityismetsätiloja on yli 400 000. Tilojen keskipinta-ala on vajaan 30 hehtaaria.

neljäsosaa ja valtio noin neljänneksen. Valtio tukee metsätaloutta investoinneissa, jotka vaikuttavat metsien kasvuun ja käyttöön pitkällä aikavälillä, ja joista saata-va yksityistaloudellinen hyöty saadaan vasta useiden vuosikymmenien päästä. Tukea voi saada esimerkiksi taimikoiden tai nuoren metsän hoitoon, kunnostusojitukseen ja metsäluonnon hoitoon sekä pienpuun korjuuseen energiakäyttöön.

MONIMUOTOISUUTTA SUOJELLAAN MONIN TAVOIN

Suomessa ekologinen kestävyys turvataan niin suojelu-alueilla kuin talousmetsissäkin. Suomessa on suojeltuja ja rajoitetussa metsätalouskäytössä olevia metsiä 3 miljoonaa hehtaaria, eli 13 prosenttia metsäpinta-alasta. Tiukasti suojeltuja metsiä on 9 % metsäpinta-alasta.

Suojellut metsät keskittyvät Pohjois-Suomeen. Ensimmäiset suojelualueet on perustettu jo noin sata vuotta sitten. Tiukasti suojellut metsät on poistettu kokonaan metsätalouskäytöstä. Tällaisia alueita on Suomessa metsäpinta-alaan nähden eniten Euroopassa. Suojelualueilla turvataan esimerkiksi vanhojen metsien uhanalaisten lajien elinympäristöjä.

Talousmetsien monimuotoisuutta varjellaan säilyttämällä arvokkaita elinympäristöjä. Tällaisia ovat esimerkiksi metsälaisissa määritellyt rehevät lehtolaikut, pienet suot tai metsäpuurojen lähistöt. Lisäksi kaikille hakkuu-aloille jätetään säästöpuina lahoppuita ja elävää puustoa, jotka monipuolistavat uudistetun metsän rakennetta ja tarjoavat monille lajeille ravintoa ja suojaa.

Metsien monimuotoisuuden tutkimus on Suomessa korkeatasoista. Tutkimustuloksia käytetään jatkuvasti sovitettaessa yhteen luonnon monimuotoisuuden suoje-lua ja yhteiskunnan eri toimijoiden tarpeita ja odotuksia.

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelmalla (METSO) on toteutettu vapaaehtoista suojelua, jolla on turvattu arvokkaita, mutta lakikohteiden ulkopuolelle jääviä luontokohteita. Metsänomistaja saa tällöin korvausta siitä, että hän sitoutuu suojelemaan tärkeitä kohteita metsässään joko määräajaksi tai pysyvästi. Metsien suojelua edistetään myös metsätalouden ympäristötuen avulla.

Suomen talousmetsistä 95 prosenttia on sertifioitu kansallisen PEFC-sertifiointijärjestelmän mukaan. Järjestelmä on kansainvälisen PEFC-järjestelmän hyväksymä. Myös FSC-sertifiointijärjestelmä on käytössä Suomessa pienimuotoisesti. Metsäsertifikaatti on takuu siitä, että puuraaka-aine on peräisin kestävästi hoidetusta metsästä. Sertifiointijärjestelmistä vastaavat puukaupan osapuolet.

METSÄ KUULUU KAIKILLE

Suomessa vallitseva jokamiehenoikeus takaa, että kaikilla on mahdollisuus virkistäytyä metsissä, tarkkailla luontoa ja hyödyntää luonnon antimia aiheuttamatta haittaa luonnolle tai maanomistajalle. Metsissä voi liikkua vapaasti jalan, hiihtäen, polkupyörällä tai ratsain. Jokainen voi jokamiehenoikeudella poimia sieniä ja marjoja toisen omistamalta maalta. Vuosittain suomalaiset poimivat kymmeniä miljoonia kiloja marjoja ja miljoonia sieniä. Noin 300 000 suomalaista harrastaa metsästystä. Valtaosa suomalaisista hankkii elämyksiä luonnossa liikkumalla ja rentoutuu viettämällä aikaa kesämökillä.

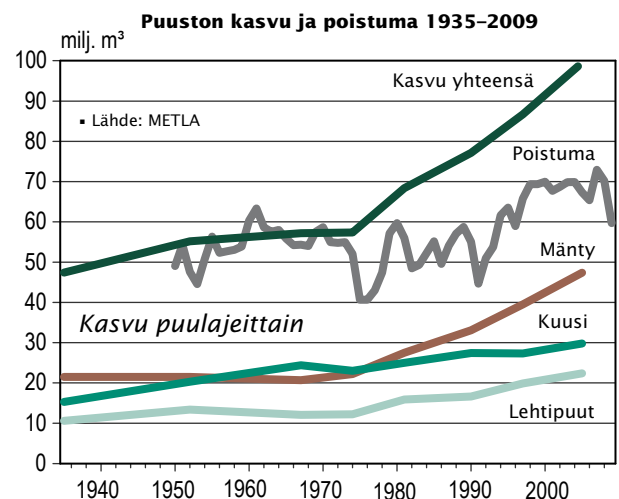

LAINSÄÄDÄNTÖ TAKAA KESTÄVÄN METSÄTALouden

Metsälaki takaa metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästä käytöstä. Lailla edistetään metsän järkevää käyttöä: kasvatusvaiheessa olevia metsiä ei saa hakata liikaa eikä päätehakkuuta tehdä liian aikaisin. Metsälaki koskee sekä yksityisiä että valtion ja yritysten omistamia metsiä. Metsälaki painottaa samanaikaisesti taloudellista tuottavuutta ja ottaa monipuolisesti huomioon myös metsien monikäytön ja ympäristöarvot. Eri näkökohtien yhteensovittaminen on haaste.

Kansallinen metsäohjelma sisältää Suomen metsäpolitiikan pitkän aikavälin linjaukset. Eri kansalaisjärjestöt ja muu yhteiskunta osallistuvat laajasti ohjelman suuntaamiseen ja seurantaan. Suomen ensimmäinen kansallinen metsäohjelma julkaistiin vuonna 1999 ja viimeisin hyväksyttiin vuonna 2010. Suomen metsäkeskuksen alueelliset toimipisteet vastaavat alueellisista metsäohjelmista, joilla on kiinteä yhteys kansalliseen metsäohjelmaan. Metsissä ja metsätaloudessa tapahtuvaa kehitystä arvioidaan säännöllisesti kestävästä metsätalouden tunnusten ja mittareiden avulla.

Kansainväliset sopimukset vaikuttavat merkittävästi myös kansalliseen metsäpolitiikkaan. Suomi osallistuu muun muassa YK:n metsäfoorumiin ja on mukana Euroopan ja EU:n metsäpolitiikan kehittämiseksi. Lähialueilla Venäjän kanssa tehdään yhteistyötä luonnonsuojelun ja kestävästä metsätalouden hyväksi.

MINISTERIÖ JOHTAA JA KEHITTÄÄ METSÄPOLITIikka

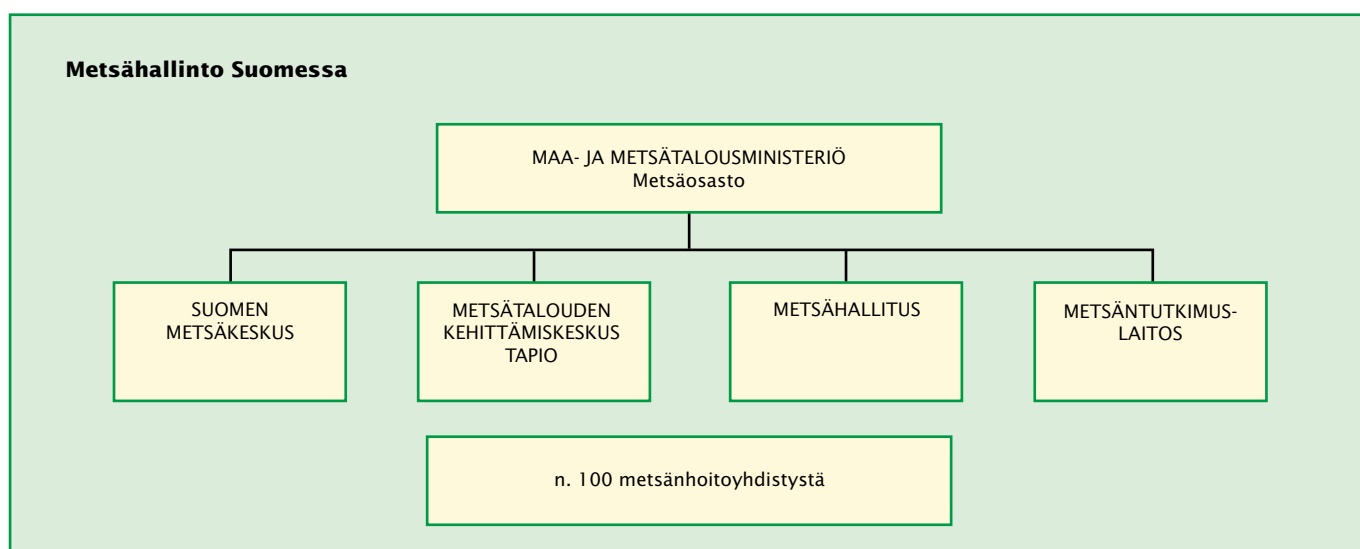
Maa- ja metsätalousministeriö johtaa uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käytön politiikkaa Suomessa. Ministeriön metsäosaston tehtävänä on Suomen metsäpolitiikan johtaminen ja kehittäminen. Toiminnan tavoitteena on, että metsiin perustuvat elinkeinot ovat kilpailukykyisiä myös tulevaisuudessa ja että Suomi on johtava kestävä metsätalouden osaja ja kehittäjä. Toiminta perustuu taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväan metsätalouteen.

Suomen metsäkeskus edistää metsätaloutta ja metsiin perustuvia elinkeinoja. Metsäkeskuksella on 13 alueyksikköä ympäri maata. Niiden tehtäviin kuuluu myös metsänomistajien neuvonta, tukien myöntäminen ja metsälain valvonta alueellaan.

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio tuottaa kestävä metsätalouden asiantuntija- ja kehittämispalveluja.

Metsähallitus hoitaa valtion omistamia maa- ja vesialueita. Metsähallituksen perustehtäviä ovat ympäristö- ja asiakaslähtöinen metsätalous sekä luonnonsuojelu.

Metsäntutkimuslaitos edistää tutkimuksen keinoin metsien monipuolista kestävä käyttöä ja hoitoa.

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (09) 16001 Faksi (09) 160 54202
www.mmm.fi

